

Зінченко Д.В.

студент,

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ ІНТЕЛЕКТ-КАРТ

Методика навчання іншомовної лексики завжди привертала увагу науковців та організаторів навчального процесу як завдяки важливій ролі, яку відіграє наявність достатнього словникового запасу для розвитку мовленнєвих умінь, так і через трудомісткість самого процесу оволодіння словником. Навчання лексики передбачає використання ефективних шляхів опанування іншомовного матеріалу з урахуванням насамперед їхніх вікових особливостей і, як результат, з'являються все нові методи вдосконалення процесу навчання іншомовного спілкування. Однією з можливостей оптимізації процесу формування іншомовної лексичної компетентності школярів є інтелект-карти (ІК).

Лексика в системі мовних засобів є найважливішим компонентом мовленнєвої діяльності, що визначає її важливе місце на кожному уроці іноземної мови. Завданням учителя є забезпечити засвоєння школярами визначеного програмою лексичного мінімуму і тривалого закріплення в пам'яті учнів активного словникового запасу на всіх етапах навчання. Основними етапами формування навичок володіння лексичним матеріалом є наступні: 1) ознайомлення з новими лексичними одиницями (ЛО); 2) автоматизація дій учнів з новими ЛО [3, с. 66-67].

Етап ознайомлення з новими ЛО відіграє важливу роль у формуванні лексичної навички. Як правило, він включає роботу над формою, значенням і вживанням слова. Спочатку має місце первинне звукове пред'явлення слова та його відтворення, після чого відбувається вторинне пред'явлення слова та його семантизація. Демонстрація графічної форми ЛО і запис слова завершують перший етап навчання лексики, на якому першочерговим завданням учителя є обрати найбільш ефективний спосіб презентації нових ЛО відповідно до ступеня навчання, рівня знань учнів [4, с. 17].

На етапі автоматизації дій учнів з новими ЛО має місце тренування учнів у вживанні лексики в ситуаціях, наближених до природних умов спілкування. Вчителю необхідно забезпечити активізацію мисленнєвої діяльності школярів, розвивати їх мовну реакцію, ознайомити дітей зі сполучуваністю слів. Етап автоматизації дій учнів з новими ЛО здійснюється як на рівні словоформи, словосполучення, фрази/речення, що передбачає імітацію, підстановку, завершення, розширення зразків мовлення (ЗМ), відповіді на запитання або самостійне вживання ЛО, так і на рівні понадфразової єдності, що означає об'єднання ЗМ у монологічну/діалогічну єдність [4, с. 18].

У сучасному світі з його величезними обсягами інформації використання ІК у навчанні може привести до позитивних результатів, оскільки, використовуючи готові карти або створюючи власні, учні вчаться вибирати, структурувати, запам'ятовувати ключову інформацію. ІК допомагають розвивати креативне і творче мислення, пам'ять та увагу школярів, а також роблять процес навчання цікавим, захоплюючим і продуктивним [5, с. 21].

ІК – це схема/малюнок, у центрі якої розміщують ключове поняття, що має викликати асоціації/ідеї у того, хто створює карту. Такі ідеї записуються навколо ключового слова, яке може бути розміщене в фігурі, якщо це схема, або на стовбурі дерева, у сонці чи хмарці. У якому б вигляді не була представлена карта пам'яті, важливо одне – з центральною ідеєю пов'язані асоціації, які з'явилися в її автора у зв'язку з цією основною ідеєю. Якість та ефективність ІК можна покращувати за допомогою кольору, малюнків, символів та аббревіатур, що дозволяє підвищити її привабливість та оригінальність. А це, у свою чергу, дозволяє розкривати творчий потенціал, систематизувати і краще запам'ятовувати інформацію, що міститься на карті [1, с. 50].

Окресливши правила створення ІК, а також визначивши особливості навчання лексичного матеріалу, представимо можливості застосування цих карт на основних етапах формування лексичної навички.

ІК можна використовувати на етапі ознайомлення з новими ЛО під час їх семантизації. У процесі семантизації нових ЛО перевага віддається прийомам розкриття значення слів, у яких основна роль належить учителю. Він повинен обрати такі прийоми, які викличуть у свідомості учня потрібне поняття, і для цього може використати наочність. ІК у вигляді схеми із зображенням різних малюнків, які позначають нові ЛО, може стати прикладом образотворчої наочності. На великому екрані/дошці школярі бачать зображення ІК. Демонстрація карти, як правило, не потребує особливих витрат часу на семантизацію лексики. Вчитель показує малюнок і вимовляє слово англійською мовою, яке учні повторюють хором або індивідуально за необхідності. Використовуючи ту ж саму ІК, учні кажуть, що зображено на малюнку, на який вказує учитель. Правильні відповіді будуть свідчити про розуміння значення слова. Таким чином, учитель застосовує карту для перевірки розуміння значення ЛО. ІК стане у пригоді для демонстрації графічної форми ЛО. Тоді спочатку вчитель використовує малюнки на карті й ознайомлює дітей з новими ЛО, а потім відпрацьовує графічний образ семантизованої лексики, вказуючи на написані біля малюнків англійські слова. Отже, за допомогою ІК учитель має можливість демонструвати графічну форму ЛО, а учні мають змогу записати нові слова у словнику, зошиті, використовуючи традиційний лінійний запис або просторовий, перемальовуючи карту. Запис нових ЛО у вигляді ІК, безумовно, має переваги. Групування слів за значенням, виділення ключових слів іншим кольором, позначення гілок лініями різної товщини для підкреслення важливості ЛО, розташування малюнків/графічних образів у логічному порядку відповідно до взаємозв'язку між ними – все це дає змогу

структурувати лексику і сприяє її кращому запам'ятовуванню, допомагає підвищити рівень мотивації до вивчення ІМ.

ІК можна використовувати на етапі автоматизації дій учнів з новими ЛО під час імітації, завершення, розширення ЗМ. Мета цього етапу роботи полягає у встановленні морфологічних і синтаксичних зв'язків слова. У цей період учні вчаться поєднувати слово з іншими словами та уживати його в правильній формі. Роботу слід організувати таким чином, щоб дати можливість кожному учневі вживати слово кілька разів у певних ситуаціях. Найзручнішою в цьому відношенні є справа, що базується на використанні зразка. Зразком можна зробити певне конкретне речення або ж групу речень, коли є змога замінити будь-який компонент, крім нової лексичної одиниці. На етапі автоматизації дій учнів з новими ЛО формування лексичних навичок завершується і цим самим створюються всі умови для початку їх функціонування у мовленні.

Включення учнів у іншомовне спілкування має бути вмотивованим. Учитель шукає можливості створення ситуативних умов, які викличуть у дітей потребу висловитися. Функціонування активної лексичної навички у мовленні означає вміння учнів вживати вивчені ЛО при усному або письмовому спілкуванні, підготовкою до якого може бути складання ІК. Щоб знати, про що говорити або писати, необхідно генерувати ідеї і вилучити з пам'яті необхідні іншомовні слова/структури для втілення цих ідей. Це може бути зроблено під час створення ІК колективно або індивідуально кожним учнем або в парах/групах. Учитель бере до уваги рівень комунікативної підготовки класу, а також досвід роботи учнів з ІК. Після генерування і запису ідей, які розташовуються навколо ключового слова/теми, учні використовують ІК із зображеними необхідними ЛО у формі ілюстрацій чи графічно для вираження власних думок [2, с. 53].

Варто зазначити, що наприкінці етапу автоматизації дій учнів з новими ЛО, як правило, виникає потреба перевірки готовності дітей до включення в іншомовне спілкування, а отже, необхідність контролю рівня засвоєння ЛО. Можна писати з учнями диктанти-переклади або запропонувати відповідні тестові завдання тощо, проте доречним буде використати неординарний спосіб контролю, запропонувавши заповнити ІК словами/малюнками.

Успіх учнів у вивченні іноземної мови залежить від рівня мотивації, підвищувати який є головним завданням учителя. Інтелект-карти стимулюють учнів до оволодіння лексичним матеріалом, оскільки його можна представляти у незвичайному вигляді, без будь-яких обмежень оформлення, що викликає неабиякий інтерес в учнів. Крім того, ІК сприяють кращому запам'ятовуванню лексики, яка систематизована й логічно оформлена. Запропоновані приклади використання ІК можуть бути використані вчителями для розкриття власних творчих здібностей та викликати в них інтерес до експериментів з ІК, і тим самим змусити оптимізувати процес оволодіння іншомовним лексичним матеріалом на уроках англійської мови.

Список використаних джерел

1. Бруннер Е.Ю. Применение технологии mind map в учебном процессе / Е.Ю. Бруннер // Развитие международного сотрудничества в галузі освіти у контексті Болонського процесу : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. – Ялта: РВВ КГУ, 2008. – Вип.19. – Ч.1. – С. 50-53.
2. Гордєєва А.Й. Інтелектуальні карти як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх філологів / А.Й. Гордєєва // Іноземні мови. – 2012. – № 4. – С. 51-58.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
4. Смоліна С.В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції / С.В. Смоліна // Іноземні мови. – 2010. – № 4. – С. 16-23.
5. Buzan T. The Mind Map Book / T. Buzan // London: BBC World Wide Ltd., 1993. – 148 p.

Корнєєва О.М.

викладач,

*Донецький національний медичний університет
імені Максима Горького*

РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В УТВОРЕННІ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Науково-технічний прогрес став поштовхом для утворення великої кількості нових понять в усіх галузях знань, що зумовило актуальність проблеми появи термінологічної лексики взагалі, і інтернаціональної зокрема. Головною метою дослідження термінологічних систем завжди виступає виявлення особливостей, які характерні для лексики, що аналізується. Терміни, терміноелементи і термінологія, як цілий лексичний пласт, стали предметом вивчення багатьох вітчизняних і закордонних дослідників, серед яких О. Ахманова, О. Даниленко, В. Лейчик, В. Канделакі, Д. Лотте і т.д.

Виділяють три основні розділи медичної термінології:

І. Анатомічна термінологія, яка обов'язково вивчається майбутніми медиками латинською мовою. Ця лексика входить одразу до курсів анатомії та латини. Тобто, з точки зору латинської мови лексема розглядається у зв'язку з мовою та мовними явищами (частина мови, закінчення, наголос тощо), а з позиції анатомії – головним є уявлення про предмет, названий терміном (місцезнаходження органа, його функції в організмі). Таким чином ми можемо зробити висновок, що курс латинської мови спрямований на вивчення форми терміна, а заняття з анатомії – на засвоєння його змісту.

Необхідно зазначити, що латинська лексика і її елементи зазвичай використовуються в нормальній анатомічній термінології, а грецька – в патологічній.